

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Kielcach
Dział Bibliograficzny

Regionaliści:

Aleksander Patkowski

Edmund Massalski

Sylwester Kowalczewski

Katalog wystawy

Kielce 2005

Scenariusz wystawy i opracowanie katalogu: **Beata Piotrowska**

Konsultacja: **Andrzej Dąbrowski**

Skanowanie materiałów: **Anna Kardynał, Aneta Strzępka**

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach
Rynek 5 25-303 Kielce
Tel. 344-70-74
Nakład 50 egz.

W bieżącym roku przypada 115. rocznica urodzin Aleksandra Patkowskiego, i 30. rocznica śmierci Edmunda Massalskiego oraz Sylwestra Kowalczewskiego. Dla uczczenia pamięci regionalistów świętokrzyskich Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach przygotowała wystawę poświęconą ich życiu i działalności na polu regionalizmu.

Na wystawie zgromadzono wybrane publikacje, książki i artykuły z czasopism oraz dokumenty życia społecznego pochodzące ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach. Wykorzystano również kopie zdjęć oraz dokumentów dotyczących Aleksandra Patkowskiego, których oryginały znajdują się w Dziale Literatury Muzeum Okręgowego w Sandomierzu.

Wystawę można zwiedzać w Czytelni Czasopism WBP w Kielcach przy ul. Pocieszka 17, w okresie od **20 maja 2005** roku do **31 sierpnia 2005** roku w godzinach pracy Czytelni.

Serdeczne podziękowania kierujemy do Muzeum Okręgowego w Sandomierzu za udostępnienie i wykonanie kopii materiałów dotyczących Aleksandra Patkowskiego.

Aleksander Kazimierz Patkowski (1890-1942)

Krypt. al. p., p - pedagog, publicysta, organizator ruchu regionalistycznego i krajoznawczego.

Urodzony 4 marca 1890 roku w Ożarowie. Związany z Sandomierzem, gdzie spędził dzieciństwo i młodość. Ukończył progimnazjum w Sandomierzu i gimnazjum w Warszawie. W 1908 roku podjął studia z zakresu filologii klasycznej i polonistyki na Uniwersytecie we Lwowie, a w 1911 roku kontynuował naukę na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie studiował też anglistykę. Studia ukończył w 1913 roku.

W Sandomierzu współorganizował prywatne gimnazjum polskie (uczył tu łaciny i języka polskiego,) zakładał kółka teatralne i literackie, wygłaszał liczne odczyty. Był Komendantem Powiatowej Straży Obywatelskiej w Sandomierzu, przyczynił się też do reaktywowania Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W roku 1923 wyjechał do Warszawy, gdzie w roku 1925 założył Koło Sandomierzan, skupiające absolwentów szkół sandomierskich.

Redagował czasopisma:

- * *Nauka i Szkoła* (1924-1925),
- * *Polska Oświata Pozaszkolna* (1926-1936),
- * *Wiadomości Turystyczne i Krajoznawcze* (1935-1936),
- * *Ziemia* (1934-1939).

Opublikował wiele książek i artykułów o tematyce regionalnej, m.in. *Sandomierskie Góry Świętokrzyskie*. Był redaktorem *Pamiętnika Świętokrzyskiego 1930*, członkiem komitetu redakcyjnego *Słownika Geograficznego Państwa Polskiego*.

Współorganizował Komitet Obrony Puszczy Jodłowej w Górach Świętokrzyskich.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi, oraz (w 1935 roku) Złotym Wawrzynem Polskiej Akademii Literatury.

Aleksandra Patkowskiego aresztowano 12 stycznia 1941 roku. Po krótkim pobycie na Pawiaku przewieziono go do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie został zamordowany 22 marca 1942 roku.

Po drugiej wojnie światowej jedna z ulic w Sandomierzu oraz sandomierski Oddział PTTK zostały nazwane jego imieniem.

W latach 1985-2001 Liceum Ogólnokształcące w Sandomierzu nosiło imię Aleksandra Patkowskiego.

Od 1998 roku Muzeum Okręgowe w Sandomierzu przyznaje Ogólnopolską Nagrodę im. Aleksandra Patkowskiego, której celem jest „*inspirowanie i zachęta do kontynuowania działań wzorowanych na jego dorobku i osiągnięciach...*”.

Edmund Ksawery Massalski (1886-1975)

Pseud. E. Malski - przyrodnik, geograf, działacz społeczno-oświatowy. Urodził się 19 listopada 1886 roku w Michałowie k. Starachowic. Uczęszczał do szkoły w Kielcach, skąd został wydalony za udział w strajku szkolnym w 1905 roku. Maturę zdał w Petersburgu. W roku 1912 uzyskał absolutorium na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie studiował na Wydziale Filozoficznym geografii i botanikę.

W 1915 r. redagował i wydawał *Ziemię Kielecką*, a w latach 1917-1920 *Gazetę Kielecką*. Redagował też kieleckie czasopismo *Radostowa*.

Do Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wstąpił we wrześniu 1913 roku, a po reaktywowaniu kieleckiego oddziału po II wojnie światowej w 1946 roku został jego prezesem (do roku 1950). Był członkiem Towarzystwa Biblioteki Publicznej, inicjatorem i członkiem założycielem Instytutu Badań Regionalnych (1945).

W latach 1947-1961 dyrektor Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach.

Propagator fotografii krajoznawczej w PTK. W 1955 roku był inicjatorem i członkiem założycielem Oddziału Kieleckiego Polskiego Towarzystwa Fotograficznego, przekształconego w 1961 roku w Świętokrzyskie Towarzystwo Fotograficzne. W 1926 roku (wraz z Kazimierzem Kaznowskim) prezentował swoje prace fotograficzne na wystawie w Muzeum Regionalnym Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Założyciel w latach 1957/1958 i pierwszy prezes (do pocz. 1969 r.) Kieleckiego Towarzystwa Naukowego.

Odegrał ważną rolę w rozwoju ruchu turystycznego w Górach Świętokrzyskich, m.in. wytyczając wspólnie z Kazimierzem Kaznowskim pierwszy szlak turystyczny w Górach Świętokrzyskich wiodący z Kielc do Nowej Słupi.

Brał czynny udział w pracach związanych ze staraniami utworzenia Parku Narodowego w Łysogórach.

Autor publikacji *Obrazy roślinności Krainy Świętokrzyskiej*, przewodnika krajoznawczego *Góry Świętokrzyskie*, a także wielu opracowań i artykułów na temat walorów krajoznawczych ziemi kieleckiej, teorii krajoznawstwa i regionalizmu, m.in. na łamach czasopism: *Ziemia*, *Nasze Drogi*, *Gazeta Kielecka*, *Głos Kielecki*, *Radostowa* i innych.

Od 1983 roku czerwony szlak turystyczny z Kuźniak do Gołszyc nosi imię Edmunda Massalskiego.

W 1986 r. na ścianie domu Wycieczkowego PTTK w Św. Katarzynie, odsłonięto tablicę upamiętniającą nadanie głównemu szlakowi turystycznemu w Górach Świętokrzyskich imienia Edmunda Massalskiego, a 15 listopada 1986 roku w Michałowie odsłonięto pomnik poświęcony jego pamięci, autorstwa Jarosława Kołodziejczyka.

Za działalność publicystyczną otrzymał w 1936 r. Srebrny Wawrzyn Polskiej Akademii Literatury. Po wojnie odznaczony został Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a także medalem Aleksandra Janowskiego, Złotą Honorową Odznaką PTTK i złotą odznaką „Za opiekę nad zabytkami”.

Edmund Massalski zmarł 27 marca 1975 roku. Pochowany jest na Cmentarzu Nowym w Kielcach.

Sylwester Kowalczewski (1902-1975)

Pedagog, badacz, znawca regionu, wybitny krajoznawca, autor wielu ciekawych publikacji o tematyce regionalnej. Jeden z aktywnych twórców regionalizmu krajoznawczego.

Urodził się 21 grudnia 1902 roku. W latach 1919-1925 uczył się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Kielcach. Po ukończeniu szkoły w 1925 roku rozpoczął pracę zawodową. Był nauczycielem szkół powszechnych w Bodzentynie, Oblęgorku i Kielcach. Do wybuchu wojny uczył geografii w szkole powszechnej im. M. Konopnickiej w Kielcach.

W latach 1933-1945 pełnił funkcję kustosza Muzeum Świętokrzyskiego. Był jednym z pionierów krajoznawstwa polskiego.

Aktywny działacz Związku Nauczycielstwa Polskiego, Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi im. Mikołaja Kopernika, Ligi Ochrony Przyrody.

Do Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wstąpił w 1921 roku. Jako pierwszy Kielczanin uzyskał uprawnienia przewodnika terenowego, po ukończeniu w 1931 roku warszawskiego kursu dla przewodników krajoznawczych prowadzonego przez Aleksandra Janowskiego. Po wojnie aktywnie włączył się w działalność organizacyjną Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, a później Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Aktywnie uczestniczył w tworzeniu Świętokrzyskiego Parku Narodowego, rezerwatów i pomników przyrody.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz wieloma odznaczeniami Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Jest autorem przewodnika turystycznego pt. *Góry Świętokrzyskie* i wielu innych publikacji o tematyce regionalnej.

W 1983 roku szlak turystyczny czerwony, prowadzący z Kielc do Chęcín, otrzymał imię Sylwestra Kowalczewskiego. Jego imieniem nazwano też rezerwat skalno-florystyczny na Górze Zelejowej koło Chęcín.

Sylwester Kowalczewski zmarł w Kielcach 4 maja 1975 roku. Pochowany jest na Cmentarzu Starym w Kielcach.

G A B L O T A I

Aleksander Patkowski

BANACZKOWSKI, Piotr: Aleksander Patkowski. - Il. // *Ziemia*. - 1946, nr 1/2, s. 4-5

DURDA, Renata. Sandomierski Orland Szalony : rzecz o Aleksandrze Patkovskim. - Sandomierz : Wydaw. Diecezjalne, 1990

Książka ze zbiorów prywatnych.

REMBALSKI, Andrzej. J. Patkowski Aleksander Kazimierz (1890-1942) / Andrzej Rembalski, Zbigniew Wójcik // W: *Polski Słownik Biograficzny*. T. 25/2 z. 105, Parczewski Franciszek - Pawlak Wojciech. - Wrocław [i in.], 1980. - S. 332-334. - Bibliogr. s. 334-335

LIPOWSKI, Wojciech: Wspomnienie o Patkovskim // *Ożarów*. - 2000, nr 4, s. 20-21

BEDNARZ, Irena: Aleksander Patkowski (1890-1942) // *Studia Kieleckie*. - 1975, nr 3, s. 89-92

MASSALSKI, Adam. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze na Kielecczyźnie 1908-1950 : zarys dziejów / Adam Massalski, Andrzej Rembalski. - Kielce, 1983. - S. 94-96 : Aleksander Patkowski

G A B L O T A II

BANACZKOWSKI, Piotr: Aleksander Patkowski (1890-1942). - Il. // *Ziemia Kielecka*. - 1956, (październik), s. 3

BOROWY, Waclaw: Aleksander Patkowski // *Pamiętnik Literacki*. - 1946, nr 3/4, s. 309-312

W HOŁDZIE Aleksandrowi Patkowskiemu : (w setną rocznicę urodzin) / red. naukowa Józef Grzywna, Andrzej Rembalski ; Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. - Kielce : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1991

Z treści: s. 6-17 : GRZYWNA Józef, JADACH Jan: Aleksander Patkowski (1890-1942) ; s. 53-62 : REMBALSKI, Andrzej: Wkład Aleksandra Patkovskiego w rozwój turystyki i krajoznawstwa ; s. 85-92 : MEDUCKA, Marta: Aleksander

Patkowski - inspirator regionalistycznego ruchu wydawniczego ; s. 185-193 :
BAŻANT, Zofia: Aleksander Patkowski - obywatel Sandomierza.

90 [DZIEWIĘĆDZIESIĄT] lat Sandomierskiego Oddziału PTK-
PTTK 1910-2000 : 45 lat Koła Przewodników PTTK 1955-2000 / pod
red. Piotra Sławińskiego. - Sandomierz, 2000. - S. 68-70 :
Aleksander Kazimierz Patkowski

BANACZKOWSKI, Piotr. Aleksander Patkowski : zarys życia
i pracy // W: Aleksander Patkowski. W hołdzie dla ziemi rodzinnej /
wstępami poprzedzili Stanisław Arnold i Piotr Banaczkowski. -
Warszawa, 1958. - S. 11-38

NAGRODA im. Aleksandra Patkowskiego : [ulotka]. -
Sandomierz : Muzeum Okręgowe, [2005]. - Harmonijka (6 s.)

G A B L O T A III

Publikacje

GÓRY Świętokrzyskie / opracował Aleksander Patkowski. -
[Kraków] : Wydawnictwo Ministerstwa Komunikacji, [1936]

PAMIĘTNIK Świętokrzyski 1930 / red. Aleksander Patkowski. -
Kielce, 1931

WĄGROWSKI, Tomasz: Złota księga krajoznawstwa //
Pielgrzym. - 1991, lipiec, s. 16-20

PATKOWSKI, Aleksander. Sandomierskie. Góry Świętokrzyskie /
przedmowę napisał Eugeniusz Kwiatkowski. - Poznań :
Wydawnictwo Polskie R. Wegner, [1938?]. - (Cuda Polski)

J.P.: „Sandomierskie - Góry Świętokrzyskie” // *Radostowa.* -
1938, nr 3/4, s. 45-46
Recenzja książki *Sandomierskie Góry Świętokrzyskie.*

PATKOWSKI, Aleksander. Ruch regionalistyczny w Polsce :
bibljografja za lata 1922-1932 // W: Ruch regionalistyczny
w Europie / pod red. Aleksandra Patkowskiego. T. 2. - Warszawa,
1934. - S. 274-391

PATKOWSKI, Aleksander. W hołdzie dla ziemi rodzinnej / wstępami poprzedzili Stanisław Arnold i Piotr Banaczkowski. - Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1958

G A B L O T A I V

PATKOWSKI, A. Krajoznawstwo // W: Świat i Życie : zarys encyklopedyczny współczesnej wiedzy i kultury. T. 3 / red. nacz. Zygmunt Łempicki. - Lwów ; Warszawa, [1934]. - S. 110-114

PATKOWSKI, Aleksander: Istota, idea i program naszego ruchu krajoznawczego // *Ziemia*. - 1939, nr 1, s. 4-6

PATKOWSKI, Aleksander: Program regionalnej pracy kulturalnej w Sandomierskiem (Świętokrzyskiem) : postulaty i środki // *Radostowa*. - 1937, nr 8, s. 142-144

PATKOWSKI, Aleksander: Regionalizm w nauczaniu i wychowaniu szkolnem. - Il. // *Ziemia*. - 1925, nr 1, s. 4-9

G A B L O T A V

PATKOWSKI, Aleksander: Sandomierskie : studium regionalne. - Il. // *Ziemia Kielecka*. - 1957, nr 8, s. 10

(Al.P.): Ruiny zamku w Międzygórzu, pow. Sandomierskim. - Il. // *Ziemia*. - 1938, nr 3, s. 52

(Al.P.): Zamek w Rytwianach, pow. Sandomierskim. - Il. // *Ziemia*. - 1938, nr 5/6, s. 111

PATKOWSKI, Aleksander. Stary Sandomierz. - Il. // *Ziemia*. - 1937, nr 4/5/6, s. 85-91

PATKOWSKI, Aleksander: „Pan Tadeusz” w Sandomierskiem // *Tygodnik Ilustrowany*. - 1928, nr 41, s. 769

G A B L O T A V I

Edmund Massalski

MASSALSKI Edmund : [zdjęcie] / fot. Jan Siudowski

BRAUN, Juliusz: Edmund Massalski. - Il. // *Poznaj Swój Kraj*. - 1987, nr 4, s. 14

ĆMAK, Jerzy: Edmund Massalski (1886-1975). - (Sylwetka) // *Studia Kieleckie*. - 1975, nr 4, s. 113-126

EDMUND Massalski 16 XI 1886 - 27 III 1975. - (Z żałobnej karty) . - Il. // *Rocznik Muzeum Narodowego*. - T. 10 (1977), s. 572-573

EDMUND Massalski (1886-1975) : materiały z sesji naukowej w Świętej Katarzynie 15-16 listopada 1986 r. / red. naukowa Andrzej Rembalski, Zbigniew Wójcik ; Kieleckie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zarząd Wojewódzki w Kielcach. - Kielce, 1989. - (Biblioteka Regionalna ZW PTTK ; t. 14)

Z treści: s. 3-10 : MASSALSKI, Adam: Przedślowie ; s. 12-17 : BRAUN, Juliusz : Edmund Massalski - syn Krainy Świętokrzyskiej ; s. 18-32 : MEDUCKA, Marta: Działalność publiczna Edmunda Massalskiego ; s. 33-41 : MAJEWSKI, Stanisław : Edmund Massalski - jako pedagog i działacz oświatowy ; s. 42-58 : KUCZYŃSKI, Janusz : Edmund Massalski - dyrektor Muzeum Świętokrzyskiego (1947-1961) ; s. 59-65 : RUBINOWSKI, Zbigniew : Inspiratorska rola Edmunda Massalskiego w rozwoju społecznego ruchu naukowego w Kielcach ; s. 66-86 : ĆMAK, Jerzy : Dorobek Edmunda Massalskiego w dziedzinie nauk przyrodniczych i ochrony przyrody ; s. 87-98 : REMBALSKI, Andrzej : Działalność Edmunda Massalskiego na polu turystyki, krajoznawstwa i regionalizmu ; s. 99-105 : DOBSKI, Józef : Działalność harcerska Edmunda Massalskiego ; s. 106-111 : PIERŚCIŃSKI, Paweł : Edmund Massalski : fotograf i krajoznawca ; s. 112-120 : ADAMSKA, Jolanta : Publikacje Edmunda Massalskiego : komunikat bibliograficzny ; s. 121-133 : EDMUND Massalski : bibliografia podmiotowa.

MASSALSKI, Adam. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze na Kielecczyźnie 1908-1950 : zarys dziejów / Adam Massalski, Andrzej Rembalski. - Kielce, 1983. - S. 92-94 : Edmund Massalski

PYZIK, Kazimierz: Wspomnienie o Edmundzie Massalskim. - Il. // *Ikar*. - 2001, nr 2, s. 16-17

SABAT, Teresa. Groby działaczy PTK i PTTK na kieleckich cmentarzach. Cz. 1 / Teresa Sabat, Zdzisław Sabat. - Kielce. - 1988. - S. 47-55 : Edmund Massalski (1886-1975)

REMBALSKI, Andrzej. Szlakiem Edmunda Massalskiego w Górach Świętokrzyskich / Andrzej Rembalski, Tomasz Wągrowski

. - Kielce : Oddział Świętokrzyski PTTK, 1982. - (Nowa Teka Świętokrzyska ; t. 4)

GÓRY Świętokrzyskie : szlak główny im. E. Massalskiego. - Kielce, 1989. - S. 3-4 : Edmund Massalski

PRZYRODA Gór Świętokrzyskich w fotografii Edmunda Massalskiego (1886-1975) / Okręg Świętokrzyski Związku Polskich Artystów Fotografików ; Biuro Wystaw Artystycznych w Kielcach. - Kielce : Galeria Fotografiki ZPAF, 1980

G A B L O T A VII

P u b l i k a c j e

KIELCE i Chęciny / opracował Edmund Massalski. - [Kraków] : Wydawnictwo Ministerstwa Komunikacji, [1936]

MASSALSKI, Edmund. Góry Świętokrzyskie. - Warszawa : Wiedza Powszechna, 1967. - (Przyroda Polska)

HUBICKA, Marta. Kraina Stefana Żeromskiego : opisy i obrazy / Marta Hubicka, Edmund Massalski. - Kielce : Nakładem Kieleckiego Oddziału Pol[skiego] Tow[arzystwa] Krajoznawczego, 1928. - (Teka Świętokrzyska)

Odbitka z „Ziemi”.

MASSALSKI, Edmund. Obrazy roślinności krainy Gór Świętokrzyskich : pamiętnik z poszukiwań florystycznych Kazimierza Kaznowskiego / Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Komisja Nauk Ścisłych. - Kraków : Wydaw. Artystyczno-Graficzne, 1962

MASSALSKI, Edmund. Bukowa Góra : szkic geograficzno-florystyczny / Edmund Massalski, Kazimierz Kaznowski. - Kielce : Nakładem Kieleckiego Oddziału Pol[skiego] Tow[arzystwa] Krajoznawczego, 1928. - (Teka Świętokrzyska)

Odbitka z „Ziemi”.

MASSALSKI, Edmund: O Region Świętokrzyski // *Przegląd Geograficzny*. - 1956, nr 4

Odbitka autorska.

MASSALSKI, E.: Ustalenie nazwy i obszaru Gór Świętokrzyskich . - (Inwentaryzacja materiałów naukowych) // *Nasze Drogi*. - 1930, nr 1, s. 2-4

G A B L O T A VIII

MASSALSKI, Edmund: O zasadach wydzielenia regionów // *Ziemia*. - 1930, nr 2, s. 21-23

MASSALSKI, Edmund: Jedność Świętokrzyskiej Krainy // *Magazyn Świętokrzyski*. - 1958, s. 2, 7

MASSALSKI, Edm.: Krajoznawstwo // *Radostowa*. - 1938, nr 5/6, s. 77-79

Edm. M.: Wartości turystyczne województwa kieleckiego // *Radostowa*. - 1938, nr 5/6, s. 79-82

MASSALSKI, E.: Odrębność Gór Świętokrzyskich // *Głos Kielecki*. - 1935, nr 3, s. 1-3

G A B L O T A IX

MASSALSKI, Edmund: Wartości krajoznawcze Gór Świętokrzyskich // *Radostowa*. - 1936, nr 1, s. 2-3

MASSALSKI, E.: Wartości krajoznawcze Gór Świętokrzyskich // *Głos Kielecki*. - 1935, nr 4, s. 1-3

MASSALSKI, Edmund: Puszczańska kraina. - Il. // *Ziemia*. - 1927, nr 22, s. 448-451

MASSALSKI, Edmund: O Regionie Świętokrzyskim. - Il. // *Ziemia Kielecka*. - 1956, (listopad), s. 10

G A B L O T A X

MASSALSKI, Edmund: Bukowa Góra : szkic geograficzny // *Ziemia*. - 1927, nr 2, s. 18-19

MASSALSKI, Edmund: Kielce - Szydłów : wycieczka. - Il. // *Ziemia*. - 1927, nr 10, s. 146-151

MASSALSKI, Edmund: Krajobraz rodzinnych stron Stefana Żeromskiego. - (Z kraju młodości Żeromskiego). - Il. // *Ziemia*. - 1927, nr 4, s. 50-53

MASSALSKI, Edmund: Łośna. - (Z kraju młodości Żeromskiego) . - Il. // *Ziemia*. - 1927, nr 8, s. 119-120

G A B L O T A X I

Sylwester Kowalczewski

MASSALSKI, Adam. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze na Kielecczyźnie 1908-1950 : zarys dziejów / Adam Massalski, Andrzej Rembalski. - Kielce, 1983. - S. 89-91 : Sylwester Kowalczewski

PYZIK, Zygmunt Włodzimierz. Sylwester Kowalczewski (1902-1975) // W: Kartki z działalności Kieleckiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 1908-1950. - Kielce, 1982. - S. 6-8

PYZIK, Zygmunt W.: Sylwester Kowalczewski 21 XII 1902 - 4 V 1975). - (Z żałobnej karty). - Il. // *Rocznik Muzeum Narodowego*. - T. 10 (1977), s. 574-575

RUBINOWSKI, Zbigniew: Sylwester Kowalczewski (1902-1975). - (Sylwetki) / fot. T. Wróblewski // *Studia Kieleckie*. - 1977, nr 1, s. 133-137

SABAT, Teresa. Groby działaczy PTK i PTTK na kieleckich cmentarzach. Cz. 1 / Teresa Sabat, Zdzisław Sabat. - Kielce. - 1988. - S. 32-37 : Sylwester Kowalczewski (1902-1975)

GÓRY Świętokrzyskie : szlak oznaczony im. Sylwestra Kowalczewskiego : Chęciny - Jaskinia „Raj” - Kielce - Karczówka. - Kielce : Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK, 1992
Ze zbiorów Dokumentów Życia Społecznego.

G A B L O T A X I I

P u b l i k a c j e

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Chęciny i okolica : przewodnik krajoznawczy po południowej części Gór Świętokrzyskich. - Kielce :

Nakładem Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego, 1934

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Góry Świętokrzyskie : przewodnik krajoznawczy. - Kielce : Nakładem Kieleckiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, 1939

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Góry Świętokrzyskie : przewodnik turystyczny. Wyd. 5 popr. i uzup. - Warszawa : Sport i Turystyka, 1967

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Kielce i okolica : przewodnik krajoznawczy. Wyd. 2. - Kielce : Nakładem Okręgu Kieleckiego Związku Nauczycielstwa Polskiego, 1938. - (Nauczycielska Biblioteka Regionalna ; t. 1)

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Łysogóry : przewodnik krajoznawczy. - Kielce : Nakładem Kieleckiego Oddziału Pol[skiego] Tow[arzystwa] Krajoznawczego, 1937. - (Tekę Świętokrzyska)

KOWALCZEWSKI, Sylwester. Kartki z działalności Kieleckiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 1908-1950. - Kielce : Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oddział Świętokrzyski, 1982

G A B L O T A XIII

KOWALCZEWSKI, Sylwester. Marmury kieleckie: dawniej i dzisiaj. - Kielce : Nakładem Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego, 1934

KOWALCZEWSKI, Sylwester. Marmury kieleckie. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1972

KOWALCZEWSKI, Sylwester. Kielce jako ośrodek staropolskiego górnictwa i hutnictwa // W: Dzieje i technika Świętokrzyskiego górnictwa i hutnictwa kruszcowego : materiały z sesji naukowej odbytej z okazji jubileuszu IX wieków Kielc, 16 listopada 1970 roku / red. nauk. Zbigniew Kowalczewski. - Warszawa, 1972. - S. 29-56

KOWALCZEWSKI, S.: Zasługi Staszica dla górnictwa i hutnictwa kieleckiego // *Głos Kielecki*. - 1935, nr 3, s. 10-12

KOWALCZEWSKI, S.: Z rodzinnych stron Stefana Żeromskiego
// *Głos Kielecki*. - 1936, nr 5/6, s. 17-21

G A B L O T A XIV

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Muzeum Świętokrzyskie Pol. Tow.
Turyst. Krajoznawczego w Kielcach // *Radostowa*. - 1936, nr 1, s. 4

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Sprawozdanie z działalności
Muzeum Świętokrzyskiego Pol. Tow. Krajoznawczego w Kielcach za
rok 1938 // *Ziemia*. - 1938, nr 4, s. 81-82

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Z działalności Muzeum
Świętokrzyskiego P. T. K. w Kielcach // *Ziemia*. - 1935, nr 5, s. 98-99

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Szlaki turystyczne w Górach
Świętokrzyskich. - Il. // *Ziemia*. - 1950, nr 3, s. 45-49

KOWALCZEWSKI, Sylwester: Wartości turystyczne Gór
Świętokrzyskich. - Il. // *Ziemia*. - 1950, nr 10/11, s. 185-188

Widokówki ze zbioru Dokumentów Życia Społecznego WBP:

1. Góry Świętokrzyskie / fot. P. Krassowski, J. Siudecki
2. Góry Świętokrzyskie / fot. P. Krassowski, J. Siudecki
3. Góry Świętokrzyskie / fot. P. Krassowski
4. Świętokrzyski Park Narodowy : zmija zygzakowata / fot. W. Łapiński
5. Świętokrzyski Park Narodowy : pełnik europejski / fot. R. Czerwiński
6. Świętokrzyski Park Narodowy : rezerwat na Łysicy / fot. P. Krassowski
7. Świętokrzyski Park Narodowy : paproć - zanokcica północna / fot.
P. Krassowski
8. Świętokrzyski Park Narodowy : mchy w rezerwacie „Mokry Bór” /
fot. P. Krassowski
9. Świętokrzyski Park Narodowy : nerecznica samcza / fot. Jan Siudowski
10. Widok zewnętrzny rękodzielni marmurów w Kielcach
11. Widok wewnętrzny rękodzielni marmurów w Kielcach

Kopie zdjęć:

1. Grupa teatralna z Aleksandrem Patkowskim
2. Klasa I Seminarium Nauczycielskiego w Sandomierzu - Aleksander Patkowski z grupą nauczycieli i uczennic (ok. 1921 r.)
3. Halina Gądek z ojcem Aleksandrem Patkowskim (1930 r.)
4. Uniwersytecki Kurs Regionalny, Zakopane, 1938 r.
5. Aleksander Patkowski z siostrą Haliną
6. Aleksander Patkowski
7. Aleksander Patkowski w gabinecie
Ostatnie zdjęcie.
8. Wycieczka - Zamek Tęczyński, 6 VIII 1931 r.
9. Wycieczka po Nowogródczyźnie szlakiem Mickiewicza (1929 r.)
10. Kurs regionalny, Zakopane 20 VII 1926 r.

Kopie listów i dokumentów:

1. Rękopis artykułu pt. „Życie i stosunki w Sandomierskim” : [fragment], Sandomierz, 8 I 1916 r.
2. Świadcstwo uczęszczania na wykład pt. „Wstęp do studjum literatury polskiej”, Lwów 27 III 1911
3. Karta pocztowa do Matki, Warszawa, 14 VII 1935. - 2 s.
4. List do Matki, Warszawa 20 XII 1935. - 2 s.
5. List do Matki : [fragment]
W dalszej części tego listu o wydawnictwie „Sandomierskie Góry Świętokrzyskie”.
6. List do Matki : [fragment], Warszawa 12 XI 1935 r.
W tekście informacja o przyznaniu „za zasługi dla dobra literatury - odznaki „złotego wawrzynu akademickiego”.
7. [Gładkością szarą swą równiny...] : [fragment wiersza]